

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav české literatury a komparatistiky

Komparatistika

Navazující magisterské studium

Co obnáší komparatistika v našem výukovém pojetí?

- Komparatistika je svébytný filologický obor, který se nedefinuje nějakým specifickým typem materiálu, jemuž se věnuje (věnuje se veškeré literatuře), ale definuje se metodou, založenou na komparování. Je součástí portfolia filologických oborů na všech renomovaných univerzitách a poskytuje platformu jednak pro přístupy nad rámcem jednotlivých národních literatur, jednak pro teoretické zobecňování literárněvědných poznatků.
- Program se opírá o jednotlivé národní filologie (česká, anglická, německá apod. literatura), směřuje ale k zobecňujícím postulátům v oblastech teorie literatury, obecných mechanismů dějin literatury, způsobů fungování kultury apod. Program se zároveň věnuje způsobům vytváření a interpretování množin literárních děl tradičně označovaných jako světová literatura.
- Program poskytuje “nadstavbu” nad výukou literatury v rámci jednotlivých národně či jazykově pojatých filologií (bohemistika, anglistika apod.). Zároveň se dobře doplňuje s dalšími zobecňujícími programy (filosofie, estetika apod.) a poskytuje platformu pro zobecňování v rámci literárněvědných oborů.

Proč studovat právě Komparatistiku?

■ Oborová jedinečnost:

- Takřka všechny jiné filologické programy jsou definovány svým materiálovým zaměřením na jednotlivé jazyky a národní celky. Komparatistika umožňuje přirozenou spolupráci mezi jednotlivými obory a integraci poznatků z těchto jednotlivých oborů do širě koncipovaného celku. Program ztělesňuje interdisciplinaritu, a to včetně přesahu k jiným médiím, jež podobně jako literatura využívají narativitu (film, opera, divadlo).

■ Jedinečnost absolventa:

- Studium poskytuje obecné, značně univerzální vzdělání nejen v oblasti literatury, ale i kultury obecně.
- Poskytuje velice dobré východisko pro doktorské studium nejen samotné komparatistiky, ale i jiných filologických či uměnovědných oborů. V kombinaci s programem Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy poskytuje i odborné vzdělání v oblasti světové literatury, které daný učitelský program poskytuje jen velmi omezeně. Jde o jeden z mála filologických programů, které překračují hranici konkrétního jazyka a národní literatury a nabízejí zobecněný vhled do relevantního spektra světové literatury.

Uplatnitelnost na „trhu práce“

- Studium absolventa **vybaví metodologicky pro následné doktorské studium** v rámci jednotlivých oborů národních literatur, ale také pro doktorské studium estetiky, dějin umění, kulturologie, kulturních studií či dalších uměnovědných disciplín. Lze pochopitelně pokračovat i v doktorském studium komparatistiky – program Obecná a srovnávací literatura (komparatistika).
- Stejně tak jej studium dostatečně připravuje pro **odbornou vědeckou či redaktorskou práci**, ať už v knižních nakladatelstvích, či ve sféře masových médií (kritik, recenzent, nakladatelský redaktor, lektor, dramaturg, programový poradce a podobně).
- Akreditace opravňuje i konání rigorózního řízení v rámci programu (titul PhDr. na základě obhajoby rigorózní práce a státní rigorózní zkoušky)

Studijní plán – plný (jednooborové studium) - povinné předměty

B–IIa – Studijní plán pro bakalářské a magisterské SP							
Název studijního programu		Komparatistika					
Označení studijního plánu		Plný studijní plán (jednoobor)					
č.	Název předmětu	hodin před./sem.		způsob zak.	kr.	Garant předmětu/vyučující	dop. ročník
		ZS	LS				
PŘEDMĚTY ZAMĚŘENÉ NA PŘÍPRAVU ZÁVĚREČNÉ PRÁCE							
1	Diplomový seminář	- / 2		Z	5	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	2.
CELKOVÝ POČET HODIN A KREDITŮ							
OBOROVÉ PŘEDMĚTY POVINNÉ (PP)							
PP 1	Úvod do obecné a srovnávací literární vědy	2 / -	- / -	Zk	5	Prof. PhDr. Zdeněk Hrbata, CSc.	1.
PP 2	Teorie literatury a interpretace textu	2 / -	- / -	Zk	4	prof. PhDr. Petr Bílek, CSc. / Mgr. Eva Krásová, Ph.D.	1.
PP 3	Teorie literatury a interpretace textu	- / 2	- / -	Z	3	prof. PhDr. Petr Bílek, CSc. / Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	1.
PP 4	Koncepty lyriky	2 / -	- / -	Zk	5	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	1.
PP 5	Naratologie		- / 2		5	prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.	1.
PP 6	Pražská škola v evropském kontextu	- / 2			4	Mgr. Eva Krásová, Ph.D.	2.
PP 7	Česká literatura ve srovnávacím kontextu	- / -	- / -	Zk	4	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	2.
PP 8	Česká literární věda ve srovnávacím kontextu	- / -	- / -	Zk	4	prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.	2.
CELKOVÝ POČET HODIN A KREDITŮ							
CELKOVÝ POČET HODIN A KREDITŮ							

Studijní plán – plný (jednooborové studium) – povinně volitelné předměty

POVINNĚ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY (PVP)

Student plní minimální počet kreditů ve všech následujících skupinách.

SKUPINA 1 – OBECNÁ LITERATURA

Předměty Skupiny 1: jsou ukázkou možné realizace

PVP1 1	Metody literární teorie	2 / -	- / -	Z	5	Doc. Libuše Heczková, Ph.D.	1.
PVP1 2	Vidění světa, literární pole, nebo literární hra? Vybrané koncepty literární sociologie	- / 2	- / -	Z	4	Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	1.
PVP1 3	Forma, politické nevědomí, utopie, postmodernismus. Čtení (podle) Fredrica Jamesona		- / 2	Z	4	Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	1.
PVP1 4	Co je/byl kulturní materialismus? Teorie, historie, interpretace	- / 2		Z	4	Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	2.
PVP1 5	Nový historismus. Texty, problémy, interpretace		- / 2	Z	4	Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	2.
PVP1 6	Francouzský strukturalismus	- / 2		Z	4	Mgr. Eva Krásová, Ph.D.	2.
CELKOVÝ MIN. POČET HODIN A KREDITŮ		10			20		

SKUPINA 2 – SVĚTOVÁ LITERATURA V MEDIÁLNÍCH PODOBÁCH

Předměty Skupiny 2: jsou ukázkou možné realizace

PVP2 1	Literatura a performativita	- / -	- / 2	Z	3	Prof. PhDr. Zdeněk Hrbata, CSc.	1.
PVP2 2	Narativita a tradiční média	2 / -	- / -	Zk	3	Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.	1.
PVP2 3	Narativita a nová média	- / -	2 / -	Zk	3	Mgr. Eva Krásová, Ph.D.	1.
PVP2 4	Texty skrze obrazy	- / 2		Z	3	Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.	2.
PVP2 5	Modernistické adaptace: Kafka, Gombrowicz, Schulz, Hašek - divadlo, film, ilustrace	- / -	- / 2	Z	3	Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.	1.
PVP2 6	Sherlock Holmes a/kontra Drákula: Významové prostory mezi texty, médii, žánry a dekádami	- / 2		Z	3	Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.	2.
CELKOVÝ MIN. POČET HODIN A KREDITŮ		10			15		

SKUPINA 3 – HISTORICKÁ POETIKA

Předměty Skupiny 3: jsou ukázkou možné realizace

PVP3 1	Počátky evropské literární tradice: Starověké Řecko	- / 2		Z	4	Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.	1.
PVP3 2	Hrdinové a čtenáři: Exempla a varování		- / 2	Z	4	Mgr. Matouš Jaluška, Ph.D.	1.
PVP3 3	Slova a těla: Konfese a petice	- / 2		Z	4	Mgr. Matouš Jaluška, Ph.D.	2.
PVP3 4	Komenského Labyrint a člověk v labyrintu	- / 2		Z	4	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	1.
PVP3 5	Defoeův Robinson Crusoe a jeho pokračovatelé		- / 2	Z	4	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	1.
PVP3 6	Moderní poezie	- / 2		Z	4	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	2.
PVP3 7	Středoevropský modernismus	- / 2		Z	4	Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.	1.
PVP3 8	Od karnevalu k pornografii: Tělo a tělesnost v literatuře		- / 2	Z	4	Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.	1.
CELKOVÝ MIN. POČET HODIN A KREDITŮ		12			24		

SKUPINA 4 – STUDIA SOUČASNOSTI

Předměty Skupiny 4: jsou ukázkou možné realizace

PVP4 1	Postmoderna, postmodernismus, postmodernita. Texty a interpretace	- / 2		Z	3	Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	1.
PVP4 2	Literatura a medialita. Nástup nového paradigmatu?		- / 2	Z	3	Mgr. Josef Šebek, Ph.D.	2.
PVP4 3	Tehdy a nyní: Teorie a praxe		- / 2	Z	3	Mgr. Matouš Jaluška, Ph.D.	
PVP4 4	Problémy současné poezie/lyriky	- / 2		Z	3	Doc. Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D.	2.
PVP4 5	Tematizace současnosti v soudobé próze		- / 2	Z	3	Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.	1.
PVP4 6	Bob Dylan: Deconstructing the Past, Updating the Presence		- / 2	Z	4	Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.	2.
PVP4 7	Divná místa	- / 2		Z	3	doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D. / doc. PhDr. Kateřina Svatoňová, CSc.	2.
CELKOVÝ MIN. POČET HODIN A KREDITŮ		8			10		

Sdružené studium (dvouobor): Komparatistiku lze studovat v kombinaci s jakýmkoli jiným studijním programem FF UK

- Sdružené studium dodržuje stejnou tematickou strukturu, redukuje však rozsah studovaných předmětů, a to především v jednotlivých skupinách povinně volitelných předmětů, kde minimální počet kreditů je u sdruženého studia zhruba poloviční oproti plnému studijnímu plánu (jednoobor).

Témata obhájených diplomových prací

- 2018/19:
 - Způsoby politického čtení v postsocialistickém Česku a Polsku
 - Posedlost pamětí: Modiano, Perec, Sebald
 - „Zavřeny slunci otvírají se slavnému mlčení hvězd“: Pokus o analýsu motivu uzavřenosti, jím generovaných témat a jejich konsekvencí v literatuře a „literaturách“ přelomu století
- 2017/18:
 - (Dez)integrace. Návrat. Přešetření. Příklady literárního zpracování fenoménu cizinectví
 - „Mé tělo dalo tvar jeho slávě“. Dialogická poezie Louise Glückové
 - Předmět v poezii fin de siècle
 - Karel Hynek: „Společně se naplníme, společně se vyprázdníme“
 - Proměny a adaptace mýtu o Amorovi a Psyché v literatuře
- Cesty a zastavení: role hostince ve fantasy literatuře
- Hrdinové tichého vzdoru: poetika pasivity v moderní literatuře
- 2016/17:
 - Mezi literaturou a fotografií. Čtení (prázdných) míst v dílech G. Rodenbacha, W.G. Sebald a P. Krále
 - Hranice archetypu a stereotypu v tzv. červené knihovně
 - Mateřství jako básnická figura
 - Proměna skutečnosti textem
 - Literární podoby měst: Paříž a Praha
 - Příběh Kièu a jeho předloha
 - Tělo, tělesnost a identita v románu Klub rváčů
 - Československá spartakiáda jako příklad novodobého mýtu
 - Různé způsoby rozbití hegemonie jazyka v románech Elfriede Jelinekové, Ingeborg Bachmannové a Thomase Bernharda

Návrhy témat diplomových prací (studenti si vytvářejí vlastní návrhy, nemusejí si vybírat z této nabídky)

- Francouzský nový román a jeho obdoby v české literatuře
- Specifika postmodernismu v české literatuře v komparativním kontextu
- Po postmodernismu. Literatura a myšlení o konci postmodernismu a jeho nástupcích
- Současná sociologie literatury a možnosti jejího využití v interpretaci literárních textů (vybrané přístupy)
- Autorská postura jako nástroj interpretace (literárních) textů
- Ekokritika a literatura
- Teoretické otázky exilové literatury
- Básnický cestopis
- Román a fragmentárnost
- Historismus v současném myšlení o literatuře (vybraná pojetí)
- Queer čtení - nosný koncept a metoda? (s interpretacemi konkrétních literárních textů)
- Literární antropologie v rámci současné literární teorie (Wolfgang Iser, polská literární věda ad.)
- Literatura a (post)konceptuální umění. Slovo, obraz, myšlenka
- Precious Jerusalem: hledání centra a domova ve středoevropské literatuře pozdního středověku
- List Římanům jako jeden z možných klíčů k raně novověkému románu
- Paradigma vrhcábů: rozum a štěstí v post-klasické artušovské fikci
- Vztah touhy a modlitby v Libro de Buen Amor s ohledem na dobové texty o zázracích
- Bobří hrad a labutí zpěvy: Jacques Lacan, Pavel z Tarsu a Smil Flaška z Pardubic

Návrhy témat diplomových prací II

- Proměny popisu v realistické a modernistické literatuře
- Paul Celan, Yves Bonnefoy a poezie po roce 1945
- Fenomén „české“ literatury, která je do češtiny překládána (např. Mark Slouka: Daleko v srdci, Jaroslav Kalfař: Kosmonaut z Čech, Jaroslav Rudiš: Winterbergova poslední cesta aj.)
- Autorský typ a jeho realizace (např. Radka Denemarková a Herta Müller; Jaroslav Rudiš a Sven Regener; Ingo Schulze a Emil Hakl)
- Vizuální reprezentace v textu
- (Auto)biografické vyprávění: narativní identita versus obrazová (sebe)identifikace
- Literární (auto)portréty: Sebald, Barthes, Hrabal, Gombrowicz, Perec, Esterházy
- Mimo dobro a zlo: dětské a infantilizované vyprávění
- Emblémy jiného a cizího: vystěhovalectví ve středoevropské literatuře
- Paměť zničí i to poslední: nostalgie a falešné vzpomínání
- Tvář milovaného – obraz a fotografie v milostném diskursu

Náplň ústní části státní závěrečné zkoušky

- Zkouška se skládá ze dvou tematických okruhů:
- a) Teorie literatury;
- b) Komparativní literární historie.
- V tematickém okruhu Teorie literatury se prověřují metodologické znalosti studenta a jeho schopnost systémové reflexe v celém látkovém rozsahu, který pokrývá studijní plán, a to zejména z těchto oblastí literární teorie: Literárněvědná taxonomie, její úrovně a složky, její metodika, možnosti a hranice, problém taxonomické abstrakce; Současné literárněvědné a interpretační pozice, jejich vzájemný vztah, jejich předpoklady a důsledky; Teorie literatury a problém interdisciplinarity; vztah k filosofii, lingvistice, historii, psychologii apod.
- V tematickém okruhu Komparativní literární historie se prověřují širší znalosti studenta v oblasti literárního materiálu, a to zejména z těchto hledisek: Tematicko-motivická transpozice a její podoby; Literárnost a oralita a jejich role v dynamice literárního vývoje; Problém epoch a historičnosti ve vztahu k fenoménu literárnosti; Žánrová, tematická a mediální dynamika vývoje a změny.
- SZZ využívá teoretických a metodologických východisek diplomové práce. Materiál, který zpracovává diplomová práce, je ale pro účely SZZ rozšířen i o další oblasti a typy literatury, zahrnuté do zkoušky na základě studentem předloženého seznamu četby, z něhož se vychází při formulování konkrétních zkušebních okruhů a otázek. Tento seznam zahrnuje: a) beletrii v rozsahu respektujícím Seznam kanonické beletristické literatury a nad jeho trámec pak četbu dle vlastního výběru; b) odbornou literaturu v rozsahu respektujícím Seznam kanonické odborné literatury a nad jeho trámec pak četbu dle vlastního výběru.

„Slavní“ absolventi

(výběrově a aniž by jejich sláva byla naší zásluhou)

- Jan M. Heller, literární kritik, iLiteratura.cz
- Marie Iljašenko, básnířka
- Ondřej Kavalír, komiksový a filmový scénárista
- Tomáš Koblížek, filosof a literární teoretik
- Anežka Kuzmičová, literární teoretička a lingvistka
- Eugen Liška, spisovatel
- Ondřej Macl, básník a prozaik
- Lukáš Mathé, zahraniční zpravodaj ČT
- Stefan Segi, literární historik
- Klára Soukupová, literární kritička a redaktorka
- Alžběta Stančáková, básnířka
- Michal Špína, překladatel a redaktor časopisu A2

Náplň přijímacího řízení (jednokolové, ústní zkouška)

- 1. Předpokladem k přijetí je absolvování bakalářského studia, znalosti a kompetence odpovídající absolvování bakalářského studia studijních programů filologie, filozofie, estetiky či dějin umění apod. a úspěšné složení přijímací zkoušky, která bude uvedené dovednosti a kompetence prověřovat.
- 2. U přijímací zkoušky uchazeč prokazuje, že:
 - a. má již slušné zázemí alespoň v jednom okruhu literárního zkoumání (národní literatura, žánr, kulturní epocha, literárněvědná perspektiva); zde prokazuje nejen pasivně nashromážděné informace, ale i schopnost aktivního výkladově-interpretálního přístupu;
 - b. zvládl teoretický a pojmový aparát potřebný pro uvažování o literatuře a kultuře;
 - c. dobře se orientuje v základní odborné literatuře z oboru a je schopen s ní samostatně pracovat;
 - d. dokáže interpretovat text a při interpretaci využít literárněteoretických postupů, poznatků a pojmů;
 - e. je solidně obeznámen se základními konturami historického vývoje světové literatury;
 - f. je schopen reflektovat současné myšlení o literatuře – historické, teoretické i kritické.
- 3. K přijímací zkoušce předkládá uchazeč sepsaný náčrt badatelského programu, který by potenciálně mohl vyústit v diplomovou práci, a svoji bakalářskou práci (v případě, že ji ještě nedokončil a neodevzdal, je uchazeč schopen nastítnit metodologické i materiálové charakteristiky své bakalářské práce).

Další informace k programu a přijímacímu řízení

- Soupis všech relevantních informací pro přihlášku a přijímací řízení:
 - https://is.cuni.cz/studium/prijimacky/index.php?do=detail_obor&id_obor=24731
- Soupis doporučené četby k přijímacímu řízení:
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/56/2020/11/Soupis-pro-zkousku-donav-mag-studia-KOMP1.pdf>
- Případné dotazy: Petr.Bilek@ff.cuni.cz
- Profily pedagogů ÚČLK, kteří zajišťují základní pensum výuky v programu:
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/petr-bilek/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/zdenek-hrbata/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/josef-vojvodik/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/josef-hrdlicka/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/blanka-cinatlova/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/matous-jaluska/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/eva-krasova/>
 - <https://uclk.ff.cuni.cz/ustav/lide/zamestnanci/josef-sebek/>